

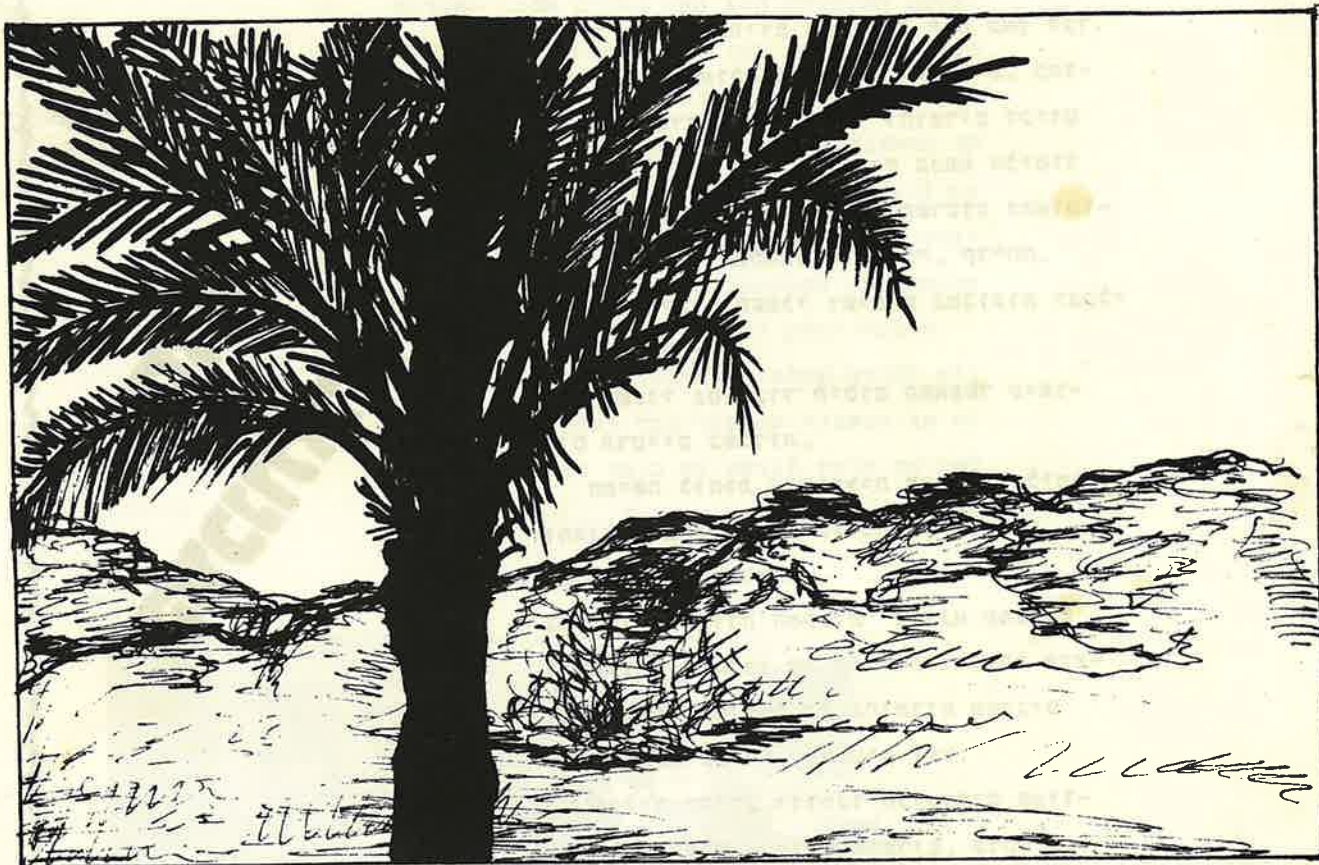

עֶרְבֹן עֲרָבוֹת

גליון מס' 4

בטאון המועצה האזורית "הערבה"

פברואר-מרץ 1983

מזל החודש הוא טלה. לקרבן פסח משמעות עצומה
ועיץ בחומש שמות פה, בא. מה טלה זה חמים הוא,
כד ישראל חמימים עם בזראם שנא "חמים תהיה
עם ה' אלוקיך", אלוקיך נאמר
אך עם בני אדם...

ה-על כוס קפה-על כוס קפה-ע עם

אורי איכהולץ

פנינו לאורי.א. מספיר כדי לשמוע מפיו על הסדנא הטכנולוגית של ביה"ס ואורי - ברצינות תהומית אך עם שמץ של שובבות חשב ... וחשב... וחשב ולבסוף פצה פיו ויאמר (ומכאן אנחנו רק שתקנו ורשמנו) :
- "עד לפני שנתיים וחצי לא היה כאן דבר מלבד שלושה אולמות ריקים ושוממים. בהדרגה ובהתמדה אספנו ציוד וחומרים וכיום לומדים למעלה מ-50 תלמידים בכתת הלימוד את המקצועות הטכנולוגיה, השרטוט והאוטו-מציה ובחדרי המלאכה - חריטה, קדיחה, כרסום, ריתוך חשמלי ושימוש במכונות ובכלי עבודה נוספים.
בכתה מצוי גם תנור חיסום המאפשר טיפו-לים תרמיים בפלדות.
חמישה לוחות אוטומציה מאפשרים לימוד והתנסות בהפעלה של מערכת פניאומטית ואלקטרו-פניאומטית.
בשעורי ה"עבודה המעשית" בסדנא מתנסים התלמידים במגוון של עבודות ויצירת מוצרים ומשתמשים לשם כך בחומרים מסוגים שונים כמו מתכות, פלסטיק ועץ.
בעתיד הקרוב יורחבו הלימודים העיוניים למקצועות - חוזק חומרים, פרקי מכונות ומכונות כוח ועבודה. באשר לעבודה בסדנא הרי שכאשר נסיים את בניית תאי הריתוך החשמלי נוכל להרחיב ולמסד את לימוד הנושא. עוד לפני כן נתחיל בעבודות פח בעזרת מספר מכונות המותאמות לעבודות כאלו.

הסדנא
הטכנולוגית

ז"א - ניתן להבחין ללא ספק בהתקדמות
ואנחנו ממשיכים ושואפים להרבה יותר מזה.
אבל למרות המצוי אנו עדיין רחוקים מן
הרצוי. מחרטה אחת אינה מאפשרת להעביר
בקבוצה קורס בחריטה ואפילו ההתנסות
הממוצעת היא לא יותר מאשר שיטחית.
וכמובן ישנן דוגמאות נוספות שמיותר
לפרטן כעת.

עד כה נענו פניותינו למוסדות החינוך
בחיוב וברוב המקרים יכולנו להרחיב ולה-
תפתח. אך לאחרונה ישנם סימנים המורים
שאיך בדעת משרד החינוך, לאגפיו השונים,
להשקיע משאבים במכונות וכלים.
תפיסת המוסדות היא שאם ביה"ס שלנו יתארגן
כמגמה מקצועית בכל הנוגע למספר התלמידים
לשעות ההוראה ותוכנית הלימודים הם יזרימו
את המשאבים הנחוצים להקמת מגמה כהלכתה.
אם אין אנו מתכוונים לפעול בכיוון זה
יהיה קשה להעזר במוסדות ולהמשיך באותה
תנופת שבה התקדמנו עד עתה - נ...חבל.
אינני יודע בודאות אילו גורמים צרי-
כים להיות שותפים להחלטה ולפעולה בכיוון
זה אך חושבני שהגענו כבר לשלב שבו צריך
לתת את הדעת לנושא זה ביתר רצינות ולמצוא
פתרונות כבר בעתיד הקרוב"....

התרשם ורשם: י.ג.

החורף שעובר עלינו לטובה שופע במחלות. נציין את המחלות שהופיעו בצורת "מגפות" בזעיר אנפין. קבוצה אחת, מחלות הנגרמות ע"י הוירוס. כאן כלולות מחלות האדמת, אבעבועות רוח ומחלת "פצעי הפה" (עם או בלי שלפוחיות על הידיים). מספר רב של ילדים היה נגוע בהן. (ילדים מאותו גן, מאותה כיתה ובאותה משפחה). כפי שצינתי, הגורם הוא וירוס ומחלות אלה אינן דורשות טיפול תרופתי(אנטי-ביוטי) אלא, שתיה מרובה, הורדת חום ומנוחה. מחלה מסוג אחר היא דלקת שקדים חיידקית ש"חגגה" כאן ועדיין שוכנת בגרונו של רבים מהילדים.

כאשר מתגלה החיידק בגרונו של פלוני יש לטפל באנטיביוטיקה. יש להתמיד בטיפול לפני ההוראות גם אם אין סימנים של מחלה קשה וזה על מנת לשרש את החיידק מהגרון.

מאחל לכולם הרבה בריאות.

בקרוב נתחיל בבדיקות לגילוי מוקדם של יתר לחץ דם בכל יישובי הערבה. הבדיקות השטתיות יכללו קבוצת אוכלוסיה מעל גיל 30. בכל יישוב נפרסם מודעה על מועד הבדיקה.

יתר לחץ דם זוהי "מחלה שקטה" שאיננה נותנת בד"כ סימנים עד לשלביה המתקדמים. כאשר איננה מטופלת יכולה לגרום לסיבוכים קשים (נזק לשריר הלב, למח, לכליה או לכלי דם). גילוי מוקדם של המחלה מאפשר להתחיל בטיפול והורדת לחץ הדם לערכים תקינים. במקרים מסוימים אפשר גם לסלק את סיבת המחלה. גילוי המחלה אינו דבר מסובך, אינו מכאיב וערכו רב. יש לציין שככל שהגילוי הוא מוקדם יותר ומטופל מיד, כך נחסכים נזקים לאברים פנימיים בגוף, נזקים שאין הגוף יכול לתקנם.

מסר: צ"ר אריה פילסהבר ~ ספ"ר

פיזיותרפיה

מסר: רוני ל. - ספיר

הפיזיותרפיה היא אחת מצורות הטיפול המוכרות והמקובלות למחלות שכיחות, כשבמרכז - התעמלות הבאה לענות לצרכים הנובעים מבעיות אורטופדיות, בעיות עם הלב, התעמלות לפני לידה ואחריה וכו'.! כשהגעתי לערבה, לספיר, נאמר לי שיש כאן הרבה אנשים הסובלים מכאבי גב, ובעיקר בזמן הקטיפ. לדעתי יש חשיבות בשמירה על הגב כמו על כל שאר חלקי הגוף ולאורך כל השנה ולא רק בזמן הקטיפ, כאשר הוא לוחץ ומכאיב. דבר זה אפשרי ע"י התעמלות נכונה ומכוונת שתעזיר לכם להפקד טוב יותר וללא כאבים. נוסף להתמחותי, כפיזיותרפיסט, עברתי קורס ברפלקסולוגיה (טיפול בכף הרגל). לא אחימר לומר ששיטה זו הביא רפואה לכל בעיותיכם, אבל עפ"י ניטיוני האישי, טיפול בכף הרגל עוזר להרבה אנשים, אצלם נכשלה שיטת הטיפול הקונבנציונאלית (למשל: טיפול תרופתי מסורתי).

באשר לדרכי ההתקשרות והצדדים הסכניים הקשורים בדרך קבלת הטיפול הפיזיותרפי - הרי שהדבר יכול להעשות ע"י פניה ישירה אלי בספיר או באמצעות האחות בישובים. התשלום עבור הטיפול הפיזיותרפי יכוסה ע"י קופת חולים, במידה והמספל מגיע עם הפניה של אורטופד. במידה ויוזמה הטיפול היא פרטית הרי שהתשלום חל על המטופל עצמו, עפ"י תעריף המחדכך אחת לשלושה חודשים. כיום המחיר הוא - 300 שקלים לשעה (ליחיד) ו- 860 שקלים לטיפול קבוצתי, כאשר הסכום כולו יחולק בין חברי הקבוצה.

בדיקות מעבדה

בשעה טובה פתחנו את המעבדה הרפואית במרכז ספיר. המעבדה תשרת את כל אוכלו-סית הערבה ומבצעים בה את רוב הבדיקות הרפואיות. המעבדה ממוקמת בבנין המרפאה ואפשר לשלוח בדיקות בכל ימי השבוע. את הבדיקות יש להביא למעבדה ולהניחן בתוך קופסא שנימצאת ליד הדלת. הבדיקות שמבוצעות במעבדה הן: בדיקת דם לסוכר ובדיקות סוכר לנשים הרות. משטחי גרון. בדיקת שתן כללית, רמת המוגלובין ובדיקת שתן להריון. תוצאות הבדיקות מועברות ישירות לאחיות ביישובים.

מסרה: דלילה פ.

משולחן המועצה

* * פארק שיזף - לאחר פגישה עם תנועת המושבים

שסיירו באזור המיועד להקמת פארק שיזף והת-
רשמותם בצורך לתת הזדמנות להקמת פארק שיזף
בשטח שבין היישובים חצבה ועין-יהב.

סוכס עימם כי תנועת המושבים תפעל במחל-
קה להתישבות לדחיית תוכניתם להקמת מושב
באזור הנ"ל וכי מאמצי ההתישבות יופנו לאזור
הדרום של המועצה הדינו, לשטח שבין צופר
ופארן.

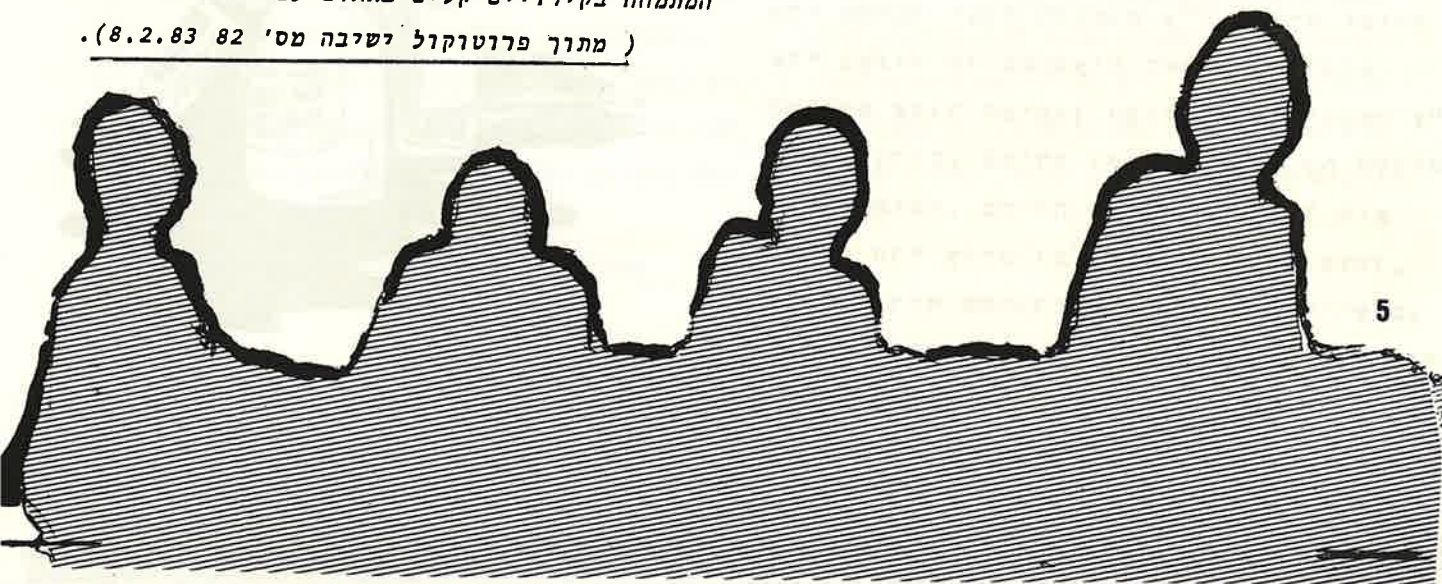
המועצה, בהמשך להחלטתה פ'שיבתה הקודמת
בנדון מחליטה לפנות לממונה על המחוז בבקשה
לדאוג כי לא תתקבל החלטה בועדה המחוזית
לתכנון ולבניה על הקמת מושב במשבצת הנ"ל
עד אשר תינתן למועצה הזדמנות לקבוע את דעתה
בפני הועדה המחוזית בנושא, וכך בדבר הסכום
המגובש עם רשות שמורות הטבע והסוכנות היהודית
אליו חותרת המועצה להגיע.

(מתוך פרוטוקול ישיבה מס' 81 23.1.83).

* מל"ח - נימסר דוח על כנס הגמ"ר (הגנה מרחבית)
ומסקנות הסקר שנערך באזור. הוחלט לקדם נושאי
מל"ח הזן ע"י הקמת ועדת מל"ח והן בתיקצוב הנו-
שאים האלמנטרים כמו מים לחרום וכו'.

* נערך דיון בנהלי פרויקטים, סוכס שפרוייקטים
חקלאים חדשים בעלי ענין אזורי יבדקו בועדה
החקלאית ולצורך כך ישורין תקציב בשנת התקציב
הבאה. וכמו כן הוחלט להזמין סקר "תכנית גידול
סרטנים"

* הוחלט להזמין תכנון לקירוי חצר ביה"ס בחברה
המתמחה בקירוים קלים בתאום עם אדריכל ביה"ס.
(מתוך פרוטוקול ישיבה מס' 82 8.2.83)

מחלקת משק מודיעה

א. עמידר: למרות הכל, קרן אור באפלה. אחרי כל ההבטחות, השיחות, הלחצים והישיבות... ישיבות... ישיבות, הרי שיש גם "ביצועים" בחודש האחרון בוצעו תיקונים רבים בדירות בספיר - לשביעות רצונם של החברים.

אנו ממליצים על מתן פקודת קבע לבנק לחשלוט שכ"ד כדי להמנע מהצטברות חובות נושאי ריביה על כל הכרוך בזה.

ב. אולם ספורט אזורי/מרכז ספיר: בימים אלה עובדים בשטח צותי הקמה והתקנה של מערכת האיוורור והמזוג וכבר אושר תקציב לכיסוי הריצפה באולם בחומר "שמשונית" (כדוגמת עין-יהב) להגנה על הריצפה הרגישה בעת מופעים המוניים.

ג. מיזוג בביה"ס: כל מערכת המיזוג בביה"ס חוברה לרשת פיקוד אוטומטית, חוך כוונה להוזיל בכך את עלות החשמל הגבוהה בקיץ.

ד. מח' משק קבלה חיזוק משמעותי בדמוחו של משה גואטה שהצטרף לצוות. אנו מברכים את משה וב"ב בקליטה מהירה באזור.

(מסר: דוד שגיא)

אנחנו בעיני עצמנו

ברצוני להתייחס למכתב שהתפרסם בעתון הראשון בעילום שם ולאותה כותבת אלמונית.

לדעתי ישנם מספר דברים שאינך צודקת בהם.

נכון שיש זוגות שמסתודדים בחברה ופוגעים בגיבושה ושוכחים שהם חלק ממנה. אבל אסור להכליל מפני שיש זוגות שיודעים להסתדר יפה מאוד עם החברה בלי לפגוע בה או בעצמם. גם כתבת כי צריך לאסור את החברות בביה"ס ובחברה עד כיתה י' אבל פה תהיה בעיה כי לא את או שום מבוגר לא יכולים לאסור על זוג חבר-ים שאוהבים אחד את השני להפסיק להיות חבר-ים רק בגלל שזה מפריע לחברה לראות זאת, אפשר לנסות להסביר שזה פוגע וינסו להתייחס גם לחברה ולא יחשבו רק על עצמם.

דעי לך שזכותך להתנגד אבל לא תוכלי לאסור זאת.

חגיית אסקפה (2/2)

מתוך "מכל ה" עלון מס' 2 בי"ס שיטים.

אותם זה מטריד

טוב

ושפע ברכות לסמדר מפראן
עם הולדת הבן

לה

עשה לך רב

הרב עמי כ"ן קבוץ עיר אבת

חג הפסח

בס"ד

כבר בגיל הגן שמענו מהגננת כי חג הפסח מתקרב ובא ולמדונו חז"ל כי שלושים יום קודם

החג דורשים בהלכותיו כי מורכבות ומסובכות הן .

חג האביב תמיד יפול בתקופת האביב וזאת כי כך כתוב בתורה: "את חג המצות תשמור למועד

חודש האביב" לכן מעברים פעם ב-4 שנים את חודש אדר כדי שיחול חג הפסח באביב.

כל חג משחלב בעבודת האדמה ובחג זה סופרים את ספירת העומר שהיא קשורה בקציר הממשש

ובא.

המשמעות של להיות בן חורין היא לא רק פיזית או חלוח כלכלית, אלא רוחנית כיוון שמצווים

אנו לבטל את החגץ, ונפסקה הלכה שפיקר הביטול הוא בלב, לאמור, יש לבטל את החמץ האישי

של כל אחד בליבו הוא, חלץ שיש לו על חבירו, ואמרה התורה כי חמץ אסור בכל שהוא

והכונה לא רק למיני בצק שבאו במגע במים והחמיצו אלא כנגד לב חמוץ או פנים חמוצות

שהחמצנו כנגד חבירינו לעשיה ולמחשבה. שאם לא כן נחמיץ את השעה ולא נהיה בני חורין

אמיחיים כראוי לכל יהודי באשר הוא שם.

בליל הסדר כשנגיע לביטוי "פדויים לציון ברינה" נחשוב על שכווינו כלכנון ועל אחינו

מעבר למסכי הברזל בסוריה וברוסיה ונאמר לעצמנו **ד-י-נו**.

חג כשר ושמח
לכל חברי הישובים בערבה
ולכל בית ישראל.

ספורט

70N: שיאון ויצאן

רכז ספורט אזורי

ספורט אזורי

* סיכום ישיבות עם ועדות הספורט של היישובים:

הוחלט להעזר במדריכי ספורט מהחוץ בשל העדר כח אדם מקצועי בענפים כגון: טניס, שחיה ומקצועות אישיים. כן הוחלט להדק את הקשר בין היישובים בפיעולות חיות חוגי הספורט השונים זאת כדי לאפשר השתתפות מירב הילדים וחסכון בכח אדם. בהתאם לכך יפורסם ע"י מחלקת הספורט האזורית אחת לכמה חדשים לוח פעילות תקופתי.

* בכנס איגוד השחיה-מחוז הדרום(של הפועל) הופנתה דרישה לקבלת סיוע ממרכז הפועל לכיסוי הוצאות התפעול של בריכת השחיה במרכז ספיר.

* בשעה טובה הוחלט להכניס לתוכנית ההשקעות של המועצה האזורית את תוכנית הבריכה המחוממת במרכז ספיר.

* אגף הספורט במרכז "הפועל" הכיר בסניף הפועל "הערבה" כסניף חדש. משמעות הדבר היא שנזכה לסיוע ולהכרה בכך שכל פעילות אזורית (כגון משחקי כדור) תוכר כליגה אזורית לכל דבר.

* בישיבת צוות השחיה שהתקיימה לפני מס' שבועות הועלו נושאים אקטואליים לשיפור רמת השחיה ביישובי האזור. בין השאר הוצע לארגן שורת מפעלים כגון תחרויות שחיה ומפגשים אזוריים. לצערנו יש מספר תקלות בברכות השחיה ביישובים ויתכן שפתיחת עונת השחיה תתעכב, דבר שיגרום להפסד זמן בהערכתנו לקראת תחרויות אזוריות. כאן המקום לציין שקבוצת השחינים של "הפועל ערבה" זכתה במקום השלישי במחוז הנגב (בעונה שעברה כשצברה 1275 נק' אחרי קבוצת בני שמעון(1807) והפועל אשכול (1517).

תחילת אולם הספורט האזורי

תקנון זה נוסח בסיום סקר נרחב שנערך בין ישובי במועצה האזורית. כדי להבטיח הפעלה סדירה ותקינה של אולם הספורט, יש להבהיר שעלות ההוצאות היא גבוהה מאוד וכוללת בין היתר: חשמל, ניקיון, תיקונים, שיפוצים וכיו"ב. על כן מתבקש הציבור המשתמש במתקן להשמע לאחראי ולפעול בהתאם לכללים:

1. פתיחת אולם הספורט תעשה ע"י איש המועצה ויש להשמע להוראותיו.

2. האחראים על ארועי חרבות והמדריכים הפועלים באולם מתבקשים לדווח לאחראי על תקלות באולם ובסיום הארועים לנעול את האולם ולבצע ביקורת כללית.

3. ימי הפעילות באולם הספורט יקבעו עפ"י הצרכים של מחלקת הספורט האזורי תוך תאום עם ביה"ס. הציבור מתבקש להתאים עצמו ללוח הזמנים ולא להגיע בימים אחרים.

4. אולם הספורט יפתח רק בזידה ומספר המתאמנים בו יהיה לפחות 8 איש.

מרכז ספורט

5. הכניסה לאולם הספורט והשהיה בו

היא בהתאם לכללים הבאים:

א. נעלי ספורט - חובה.

ב. איסוף הכנסת מזון מכל סוג

שהוא.

ג. איסור חמור על עישון בכל

חלקי האולם, כולל מעברים,

כניסות וכו'.

6. השימוש במתקני ספורט באולם

(סולמות, חבלים, טבעות, ריבועיה,

מזרונים וכד') יעשה בהשגחת

מדריכים מקצועיים ובמסגרת פעילות

מכוונת בלבד. המפר הוראה זו לוקח

את האחריות והסיכון על עצמו בלבד.

7. פעילויות הספורט המותרות באולם:

כ. סל, חדר כושר, ריקודי עמים,

התעמלות, משחקי נופש.

8. פעילויות הספורט האסורות באולם:

כדורגל, חבטות כדורים בקיר (טיח

מתקלף), מסירות או חבטות גבוהות

בכדורים לכיוון מנורות הכספית.

סכנת ניפוץ מנורות - היו מקרים

בעבר).

9. "פגרת פעילויות" באולם הספורט:

מטרת הפגרות הנ"ל לאפשר תחזוקה

נאותה של האולם. בתקופה זו כאשר

אין לימודים, מחאפשרים חיקוני

צבע, החלפת מנורות, חיזוק מתקנים

ועוד.

מועד הפגרות:

1. חופשות ביה"ס - סוכות, חנוכה,

פסח.

2. חודשי הקיץ - יולי-אוגוסט.

10. לסכום: אל נשכח שאולם זה משרת

בראש ובראשונה את ילדי ביה"ס

האזורי "שיטיס". על כן הבלאי גבוה

מאוד, דורש תחזוקה נאותה וטיפול

אינטנסיביים מאוד, במיוחד בזמני

חופשות ביה"ס. יש להקדיש תשומת לב

לסעיף 6 בדבר שימוש בציוד בצורה

הנכונה ובהשגחה מדריכים מוסמכים

לבטיחות הציבור ושמירה על המתקנים.

חקנון זה נועד לאפשר פעילות מהנה

וספורטיבית לכל ישובי האזור. אנא

שימרו עליו - ושמרתם בכך על האולם

למענכם.

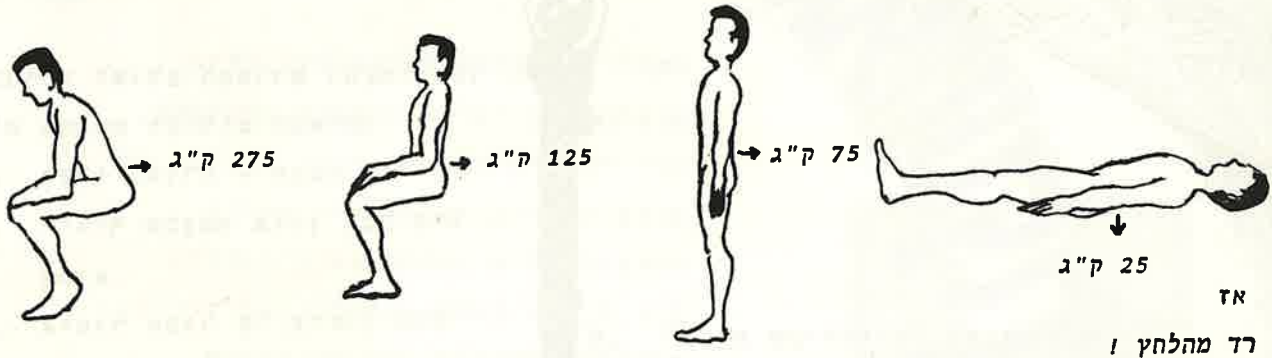

טפול בגבד ומנע נזקים

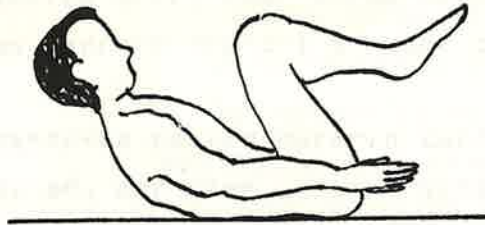
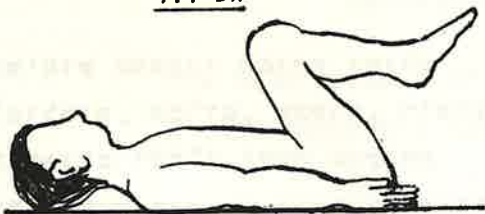
הלך א' 3
31.0 מן

קצת מודעות עצמית לא מזיקה!

לחץ בתוך הדיסק המותני השלישי במצבים שונים:

הכידור

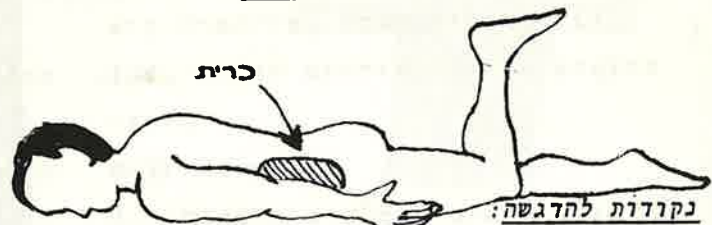

הכידור: מביא אותך לתנוחה עוברית בעודך שוכב על גבך.

נקודות להדגשה: - סנטר לחזה.

- ידיים ישירות מוגבהות מעט.
- כיוון מצה אל הבירכיים
- נשיפה בשעת מאמץ
- (לחזור על התרגיל שש פעמים).

הארכת האגן

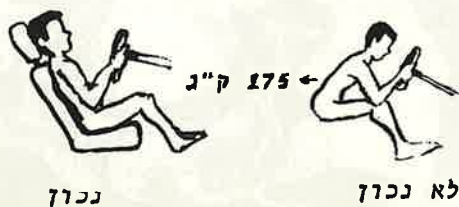

- תנוחת פתיחה בשכיבה על הבטן זרועות לצידי הגוף, כופף ברך עם כפיפה מעט מעל הריצפה

- תנוחת פתיחה בשכיבה על הבטן זרועות לצידי הגוף, כופף ברך אחת ישרה.
- הרמת ירך עם כפיפה מעט מעל הריצפה יש להשאר כך 6 שניות, מנוחה 6 שניות ועבור לרגל שניה.

*- הערה: - אינן להרים את הברך גבוה עד כדי שיווצר קיעור בגב התחתון.
- השכיבה מעל כר מונעת כיעור מוגזם של המותנית.
- התרגיל הנ"ל אמור לחזק את שרירי הגב בלא להגביר את הכאב.

אל תאמר לי זה לא יקרה!

האם תוכל להקדיש לגבר 10 ד' ביוסק

חקלאות בערבה

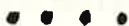

המועצה האזורית "הערבה" מתכוננת להפעיל את חוק העזר "שמירת הסדר והניקיון תשמ"א" לפיו חייב אדם להדביר את המזיקים שבנכסו, עפ"י הודעה בכתב מאת ראש המועצה או פקיד מטעמו.

עפ"י הגדות החוק - עשבי בר הם מזיקים לכל דבר. הות דעת מקצועית בנושא קובעת חד-משמעית את הצורך הדחוף בהשמדת חלקות בהן הסתיים האסיף, וחלקות שאינן מעובדות בהן אוכלוסיה של עשבי הבר, מתוך שטח חקלאי.

אי ביצוע המלצות אלו גורם נזק לבעל החלקה עצמו, ויתכן שזה ענינו הפרטי. אנו מבקשים להדגיש שבביצוע חוק עזר בנושא זה נקודת המוצא היא הנזק שגורם חקלאי כזה, מתוך הזנחה ואדישות בד"כ, לסובבים אותו ולאיכות החיים בכלל.

אנו מקווים שלא יהיה צורך להפעיל את חוק העזר ולהטיל ענשים כבדים המעוגנים בחוק. המועצה משוכנעת שהבעיה תפתר בדרכי נעם משום ההגיון הברור והחשיבות מאחורי נושא זה.

סקירה כללית

כמי שמרכז מזה כ- 7 שנים מחקר ועבודה במניעת נזקי חיות בר בחקלאות שבאזור. הנני רוצה להתייחס לנושא.

תנאי החקלאות באזור הינם מיוחדים במינם בגלל הסביבה המדברית הצחיחה. שטחי החקלאות האינטנסיבית שבאזור מהווים סביבת חיים עשירה ומיוחדת קמאפשרת להרבה בעלי חיים המזיקים לחקלאות להתקיים ו! ולהגדיל אוכלוסיותיהם על בסיס הפרודו-קטביות הגבוהה של השדות והגידולים החקלאיים.

בלעדי הנוף החקלאי, בתנאים הצחיחים והחמים שבאזור, לא יוכלו להתקיים אוכלוסיית גדולות של מזיקים.

לפיכך יש חשיבות רבה לסילוק כל שרידי

הגידולים החקלאיים מיד לאחר גמר איסוף היבולים כדי לצמצם אוכלוסיית המזיקים.

מרבית הגידולים החקלאיים יבולם נאסף לפני תחילת הקיץ החם והיבש. אם יאספו

שרידי הגידולים הללו בהקדם הרי בתנאי היובש הקיצוניים של האזור בקיץ יכחדו

מרבית המזיקים. בכך יש לעכב את קצב התחדשותם והתרבותם עם תחילת העונה הבאה.

שרידי הגידולים החקלאיים מעונת הסתיו (דלועיים, תירס וכד') הנותרים בשטח

והשארת עשביית הבר (חלמית, ירבוז, כף-אורז ואחרים) מושכים אוכלוסיות גדולות

של מזיקים המתבססים בחורף בשטח, כמו: יונים, דרורים, עפרונים ועוד. מזיקים

אלו פוגעים אח"כ בגידולים קיימים בסמיכות לשדות שיבולם נאסף בעונה הקודמת.

יש צורך בניקוי קפדני של כל השטחים החקלאיים ושוליהם ע"י סילוק שרידי הגידו-לים החקלאיים ו/או הפיכתם לעומק ע"י חריש של ממש.

איך ספק שתברואה מונעת המבוצעת כהלכה בכל השטחים תצמצם בהרבה את הבעיות הנגרמות ע"י המזיקים השונים ועשבי הבר לגידו-לים החקלאיים.

בשנות עבודתי באזור, חרף מאמצי הרבים ל"דחוף" את הנושא לא הצלחתי, עד כה, במידה מספקת בשכנוע אישי של חקלאים. לפיכך ראוי להמליץ על קבלת החלטות מחייבות ואכיפתן בנושא התברואה המונעת בתחום החקלאי.

זהר צוק-רמון

המכון לחקר שמירת הטבע

אוניברסיטת תל-אביב

דו"ח בנינים

הנושאים העומדים על הפרק.

בולבולים: בכל הישובים נצפו נזקים קלים בפירות

הפלפל ע"י פרטים בודדים החוזרים לשטח הח-
קלאי מהשוליים, פרטים אלו נודדים במהלך הע-
בודה השוטפת. בפארן (באזור הכרם) וצ'יין-יהב
("מרזבה") נצפו להקות בנות עשרות פרטים
ש"התלבשו" על חלקות מסוימות והיו בהן נזק-
ים משמעותיים. בשני מקרים אלו הלהקות חוס-
לו לאחר הנזק ההתחלתי.

דרור ספרדי: להקה בת כמה מאות פרטים גורמת לנז-

קים משמעותיים לפירות פלפל ירוק בגן חופירה
בעין-יהב. מבדיקת התנאים בשטח התברר לנו
שלא ניתן לחסל את הלהקה בכל דרך שהיא. אולם
ניתן לצמצם את הנזק, באופן משמעותי, ע"י
הפיכה של חלקות מלונים מהסתו, הסמוכות לחל-
קות הפלפל הנזוקות. הדרורים באים לחלקות
אלו לאכילת זרעי מלונים שנותרו בשטח ואל עשבי
הבר המצויים בו.

חוחיות: נצפו עד כה נזקים רק בעין יהב - בפלפל חריף,

נבחנו שיטות אחדות למניעת הנזק. השיטה היחידה
שבאה בחשבון עד כה היא צייד, והדבר מתבצע.

יונים: להקה של יוני סלע בת מאה - מאה וחמישים

פרטים גרמה בסתיו האחרון לנזקים קשים מאוד
לנבטי הדלועים בשטחים של עידן ובגן המזרחי
של חצבה. לאחרונה הלהקה נצפתה גם בגנים המערביים
של חצבה. נזקים אלו ארעו השנה. לראשונה באזור
בצענו נסיונות אחדים לחיסול הלהקה באמצעים שונים
אולם עד כה לא הצלחנו בזאת, ונמשיך בכך בעתיד
הקרוב. אולם, במידה ולקראת זריעות הסתיו הבא,
לא נמצא פתרון יעיל לחסול הלהקה, יומלץ בפני
החקלאים לרכוש סלסלות רשת או עציצוני רשת כדי
להגן על הנבטים ב"קיני" הזריעה. פתרון זה

מתאים גם לעפרונים (ראה בהמשך)

אחוז רובין
להרצוק רחוו
יסי אקאר

עפרונים

בכל הישובים נצפים בחודשים האחרונים עפרונים מצויצים בכמות שלא נצפתה עד כה. עם תחילת הרבייה שלהם, בתחילת חודש מרץ, נעשה הכל כדי לפגוע בהם עד כמה שאפשרי ולצמצם את מספרם, בצייד או בשיטות אחרות. אנו יוצאים מתוך ההנחה שמרביתם רק חורפים בגנים ולקראת האביב מספרם ילך ויצטמצם ממילא. במידה ואין הדבר כך ולא יימצא פתרון הולם ויעיל יומלץ להשתמש בסלסלות רשת או עציצוני רשת להגנת הזרעים שב"קינים". (על אופן רכישת הסלסלות הנ"ל כדאי יהיה לסכם מראש).

עכברים

במועד המתאים הוכן וחולק פתיון מורעל ברקומין נגד עכבר מצוי בפלפל. השנה, כמו גם בשנים האחרונות, הוכחה יעילות התכשיר, השיטה והעתוי, - שהם פרי פתוח שלנו במסגרת העבודה באזור.

ארנבות

במידה שהדבר יתאפשר, יבוצע בסתיו הקרוב נסיון לשמוש בגדר חשמלית. בכל מקרה, לקראת עונת הנביטה, שבה עיקר הנזק המשמעותי, נמליץ על שמוש בכלבים לקשירה במקומות המועדים לנזק.

כמו כן יימשכו הצייד והלכידה בכל הישובים במשך חודשי הקיץ.

דרבנים

נותרו פרטים בודדים החודרים מפעם לפעם לשטח החקלאי וגורמים נזק משמעותי בעיקר לפירות מלונים ופלפלים, האמצעי המעשי היחיד לתפישת הדרבן הוא לכידה אולם לא כל הפרטים "מוכנים" להלכד. לכן מומלץ מאד לקשור על כבל, כלב גדול בשולי החלקה שבה נצפה בודאות נזקי דרבן.

תברואה מונעת - נקוי מוקדם וקפדני של החלקות משרידי הגידולים.

הקפדה בנושא זה יכולה היתה לפתור ולצמצם הרבה בעיות הנגרמות לחקלאים כתוצאת פגיעה של יונקים, צפרים חרקים ומחלות קרקע - המזיקים לגידולים החקלאיים. גם ערמות הפסולת המוצאות מהשטח לשוליים ולא מטופלות כהלכה, - ע"ל שריפה קפדנית או קבורה בבורות, גורמות לרכוז מזיקים שלא לדבר על הצד האסטתי ואיכות הסביבה.

לצערנו, יש לציין, שבשנים האחרונות חלה הדרדרות בנושא חקלאים רבים דוחים את חיסול שרידי הגידולים ועיבוד החלקות עד לימים האחרונים שלפני תחילת הגידול הבא. בנוסף, ערימות מלונים קובים, פלסטיק וטנופת אחרת שהוצאו מהשטח - הפכו לחזיון נפוץ. בנושא זה רצוי לקיים דיון ולחפש דרכים, בדרכי נועם או גם במסגרת תקנות והחלטות - לחייב ולאץ חקלאים לנקות ולהפוך את השטח תוך פרק זמן מוגדר וקצר מסיום איסוף היבולים, ולרכז את הפסולת רק במקומות שיקבעו לכך ויטופלו בקפדנות.

ציוד חיוני שיש לחדש או לקנות השנה:

1. שיקום והסבת 2 מתקנים לגדרות חשמליים ("כלב חשמלי"), בערך של כ- 4300 שקל.
2. החלפת רובה ציוד " " " " 24000 " .
3. קנית 20 רשתיות ערפל ללכידת צפרים, המחיר טרם ידוע.

הנחיה ויעוץ מקצועי:

המשך העבודה של זהר צוק-רמון בהנחיה וביעוץ מקצועי מותנה בתשלום ימי העבודה 1/4 משרה לאוניברסיטת ת"א. הסכום הוא 100.000 שקל לשנה, בערכים של ראשית ינואר 1983. בנוסף יוחזרו הוצאות הנסיעה והאש"ל.

הועדה החקלאית

הצעה לנידון יום חדשים ליצוא בערבה

הערבה יכולה להשתלב לפני ואחרי תקופה זו, במחירים מובטחים לחקלאי כ-450 \$ לטון, בהיקף של 40 טון לשבוע.

היבולים בחבל הבשור מרשימים, -10-6 טון/לדונם. הגידול פשוט ומצדיק בדיקה יסודית הן כגידול קיצי, לאסיף בחדשים יוני-יולי והן לעונה האביבית, מסוף פברואר ואילך.

4. דל עיות - הגידול דומה מאד לגידול קישואים, במבנה הצמח וארך תקופת הגידול. רב המינים רגישים מאד למחלות עלים וצורה כמויות מים גדולות בהשוואה לדלועים אחרים. הפרי משתמר למספר חדשים.

בעונה הקרובה מבוקשים ליצוא שתי צורות פרי מסוימות-פרי שטוח, בהיר בצורת כוכב ופרי עגול כתום-אדום. משקל הפרי לא יעלה על 500 גר'.

סה"כ כמות לתקופה נוב'-אפריל לעונה הקרובה - עד 50 טון, וניתן להבטיח 500-400 \$ לטון למגדל.

5. פרי הספגטי - מין דלעת שנוסה לפני שנה באזור לשוק המקומי ללא הצלחה מרובה. באגרסקו מטילים ספק באפשרות להצליח ביצוא בגידול זה וסוכם על משלוחי נסיון בהיקף מצומצם לארה"ב ו/או לדרום אפריקה.

6. חסה איסברג - מהערבה ניתן לשווק חסה בתקופה 10/1 - 25/2 באיכות מעולה. בעונה הקרובה מתכונת אגרסקו להציע הגדלה ל-500 טון. (לפי 2½ טון/דונם). 500 טון נוספים באים בחשבון לתקופת השולים 10/1-1/12 וב 25/2-30/3.

בישיבה שנערכה לאחרונה בין אנשי המחלקה לירקות באגרסקו לנציגי האזור סוכם על מסגרת לביצוע ניסויים ותצפיות ומשלוחי נסיון של מס' גידולים חדשים.

1. פלפל תרוג (אורנג'). - בכרונת אגרסקו ליצא כ-300 טון של פלפל תרוג מתאריך 15/12 ואילך, כבר בעונה הקרובה. זן אחד בצבע כזה, שנבחן בעונה החולפת בעין יהב, הראה יכול גבוה אבל חיי המדף של הפרי היו קצרים בהשוואה למאור.

לחן שיפריס ממכון וולקני מאגר גדול של זנים חדשים מאותו צבע, וחלק מהזנים יבחנו בשדות בעונה הבאה.

קיימת דרישה גם לפלפל צהוב. יוזכר שפלפל בצבע צהוב מקביל למאור בצבע ירוק. (פלפל צהוב מבשיל - כתום). המחיר המובטח זהה למחירים המובטחים לפלפל מאור אדום.

2. פלפל חריף - מבוקש פלפל חריף קצר, עד 8 ס"מ ארך, בצבעים ירוק אדום (=50% טרנינג ומעלה). תקופת יצוא - נובמבר - אפריל בכמויות שבועיות שוות, פחות או יותר. סה"כ לעונה הקרובה-60 טון. המחיר המובטח -800 \$.

קיים אצלנו מבחר גדול של זני פלפל חריף למטרות השונות ודוגמאות זרעים יופצו ע"י מרכזי המשקים.

3. בטות ^{אצור} החוף והבשור מגדלים בטות ליצוא ומכסים את התקופה 15/7 - 20/2.

בשלב זה אין פתרון מקצועי בדוק לתקופה הראשונה-דצמבר ותחילת ינואר, וטיפול זנים בכירים נמצא בעיצומו. לתקופה המאוחרת, חדש מרץ, ניתן להגיע, כנראה, ע"י זריעה מאוחרת וכיסוי ברשת בסוף הגידול.

סביר להניח שהמחירים המובטחים עבור חסה אייסברג מהערבה יהיו גבוהים בהרבה מה - מחיר המובטח הרגיל בשל איכות החסה הגבוהה.

7. כרוב סיני ארוך ועגול - כגידול אביבי ליצוא מ-15/4 ואילך. הקושי בגידול זה נובע מהעובדה שכרוב סיני באביב מפריג ונפסל לשוק. גידול השתילים במשתלה מחוממת בפארן אמור היה למנוע הפרגה, אבל בניסויי שדה שנערכו ונערכים נראה שאין בידינו בשלב זה פתרון מלא לנושא ההפרגה והמאמצים בכיוון הנ"ל ימשכו.

אגרסקו מוכנה לקלוט 2000 (אלפיים) טון באביב והתמורה למגדל 400-450 \$ לטון.

4 טון/דונם נחשב ליבול סביר.

8. עגבניות צ'ירי - עגבנית הנסיות בקטר 15-30 מ"מ, מוצקות, עגולות וטעימות. הסיכוי להצליח בגידול זה מותנה בשני תנאים:

א. אספקה שוטפת מנובמבר עד אפריל בכמות של 2 טון לשבוע.

ב. איכות מעולה של העגבניות, בעיקר טעם וארומה.

במידה והמחיר שיובטח יגרור הענות יש להתארגן אזורית בנושא זנים ומועדי שתילה כך שהקטיף יתפזר על תקופה ארוכה ככל האפשר. הקטיף חייב להיות ידני, אחת לשבוע.

9. שוענית - ארוכה, כ-30 ס"מ, שטוחה ודקה. השיח מטפס והקטיפים סדירים, ניתן להבטיח כ-800 \$ למגדל, ועל יבול פוטנציאלי - אין עדיין שום אינפורמציה.

אגרסקו, מבחינתה, חוזה עתיד ורוד לגידול זה. ניתן, לדעת אנשיה, למכור כמויות גדולות במחירים גבוהים.

הגידול מתאים במיוחד לבתי גידול מוגנים.

10. אספרגוס - גידול רב שנתי המיוצא לאירופה מארצות שונות בהיקף של כ 600 טון לשנה; בחדשים ינואר - מרץ מצטמצמת האספקה לטונות בודדות והביקוש ההולך וגובר לסוג ירק זה עשוי להבטיח למגדל 2000 - 1500 \$ לטון.

חלקות תצפית נשתלו השנה במספר מקומות בערבה, בשילוב מים גיאותרמיים ובלעדיהם.

11. מלונים - מוצע לחזור ולגדל את הזן שרנקה. עשוי לפדות מחירים גבוהים במיוחד בשוקים מסוימים באירופה. להערכתנו, ניתן להתמודד בהצלחה עם רגישותו הגבוהה לקמחון של הזן הנ"ל בעזרת טיפולים תכופים ומוקדמים מאד בחמרים המקובלים.

זן דומה מאד לגליה, בעל צבע פנימי כתום, יבחן במספר חלקות וישלח ליצוא לנסיון.

אנחנו מודעים לקשיים ולמגבלות שיוצר גידול זה או אחר ברשימה המוצעת, ומאמינים שפחות חלק מהאפשרויות יתאימו בעתיד ויתפתחו להיקפים גדולים.

גידול חדש ביבול של 15 טון לדונם לפחות, במחיר מובטח מראש למעלה מ 1000 \$, שקופץ לבד לארגזים לא מצאנו עדיין, אבל כמובן שנמשיך לחפש.

רפי ציון

מדריך לרקות אזורית

שייקה אורן

מנכ"ל המפעלים האזוריים

ישי אקאר

ועדה חקלאית

ניסויים בניצול מים גיאותרמיים פארן 3-82

מערך הניסויים בפארן בא לבחון את כדאיות ניצול המים הגיאותרמיים בגידולים חקלאיים ובעונות יחודיות בהם קיים יתרון יחסי בולט, עד כדי בלעדיות. במספר גידולי ירקות, גידולי עלים בעיקר, הוכח שחימום השתילים מונע הפרגה או פריחה מוקדמת. מניסויים, הקדמיים בעונה שחלפה התחזקה המסקנה שלשתילים מחוממים של כרובית, כרוב סיני, סלרי ואספרגוס עדיפות ברורה על שתילים ממשתלות רגילות. לכן הוחלט בעונה החולפת לפתח את נושא המשתלות המחוממות של גידולי עלים וקולס, ונבחנו זנים שונים של אספרגוס, כרובית, כרוב סיני ומספר גידולים נוספים בהיקף מצומצם. יש בכונת מושב פארן להכנס לפיתוח מסחרי בכיוון זה כבר בעונה הבאה.

תות שדה מקובל כאחד הגידולים האינטנסיביים הרוחיים ביותר ביצוא. מחקר מקדים שנערך במכון וולקני הצביע על אפשרות להבכרה משמעותית בשני זנים בכירים שגדלו במש-תלה באזור קר.

הניסוי שנערך השנה בפארן מדגים באופן ברור את היתרון הטמון בחימום מערכת גידול של תות שדה, הן ברמת היבול הבכיר שהושגה (- כפול מחלקה בלתי מחוממת), והן באיכות הפירות המעולה. הנושא יבחן בהיקף גדול יותר בעונה הבאה כדי לבסס את הנתונים לתכנון עתידי של גידול זה.

מלונים סתויים ואביביים הם אחד הגידולים המרכזיים בערבה. בשיטות הגידול המקובלות בשטחים פתוחים ניתן להגיע לרמת יבולים סבירה באכות יצוא עד לתחילת דצמבר בד"כ בגידול סתוי, ומתחילת חדש אפריל בגידול אביבי. מושב נביעות התבסס בשעתו על יצוא מלונים מחדשי החורף (עד אמצע ינואר ומחדש מרץ). עם פינוי סיני נותר "חור" בשוק מלונים וכל הנסיונות להאריך את עונת המלונים בערבה הסתמו במסקנה שללא תוספת אנרגיה אין צמיחה ולא תהיה חנטה של פירות.

לאור כל זאת העמדנו ניסוי שמטרתו לבחון את האפשרות להארכת העונה הסתוית. המלו-
נים גדלו במנהרות נמוכות בחימום קרקע וחלל המנהרה. נוכחנו לדעת שצואר הבקבוק הן
מחלות עלים שהתפתחו במיקרו אקלים בתוך המנהרה וגרמו לנזק כזה לעלוה שהיכול שהתפתח
היה נמוך ובאכות ירודה. ניתן, להערכתנו להצליח ולהגיע להישגים במבנה עם סידורי
אורור נוחים, כמו בית פלסטיק שקירותיו ניתנים לפתיחה. במידה ויעמד תקציב מתאים לתש-
תית כזו יבחן הנושא מחדש.

מלונים אביביים נזרעו במנהרות עבירות בשלושה מועדי זריעה. בארבעה תנאי-חימום גידול - חימום קרקע בלבד, חימום חלל המנהרה, חימום קרקע וחלל המנהרה, ובקרת-ללא חימום.

נכון להיום - ההבדלים בין תנאי הגידול השונים גדולים מאד; צמחים בני 45 יום במערכת לא מחוממת הם בני 4-5 עלים ובמערכת המחוממת קרקע - חלל החלה פריחה זכרית בצמחים מאותו גיל.

אספרגוס מדו"ח של אגרסקו ומחוות דעת של מומחים אחרים התברר שהשוק הארופי קולט מאות טונות של אספרגוס בשנה, אולם בחודשים ינואר מרץ מגיעות לאירופה כמו-יות מזעריות של מוצר יקר זה. הקשי להגיע ליבולים בחודשי החורף נעוץ ברובו בצורך לעורר את האספרגוס לבלוב, ובתנאים טבעיים ברב הארצות שמגדלות היום גידול זה האפשרות היחידה היא על ידי חימום תוך השקעת אנרגיה יקרה.

מצאנו הגיון רב בשילוב חימום קרקע בגידול אספרגוס ליצוא בחודשי החורף והניסוי בפארן כולל בדיקה של מספר זנים, גילים שונים של שתילים ושיטות שונות של חימום.

כרם הוא ענף גדול בפארן ובישובים אחרים בערבה. המגמה הכללית היתה תמיד להקד-ים ביבול ככל שניתן, ובמסגרת כונה זו נטעו את הזן פרלט המחייב ימי עבודה רבים בזיטור ודילול התפרחות בחדש ינואר, שהוא החודש העסוק ביותר בקטיף פלפל ועגב'. זן אפיל יותר, הסולטנינה, צורך הרבה פחות עבודה אבל מאחר בהנבה.

הרעיון הבסיסי בדבר הקדמת הניבה בכרם מתבסס על ההנחה שחימום מע' השורשים והנוף, ע"י כיסוי במנהרה עבירה, יגרום להתעוררות הגפן מהתרדמה מוקדם יותר ובעקבותיה - הפריחה המקדימה תוביל ליבול בכיר יותר.

תצפית מקדימה בשנה שעברה אישרה חלק מהנחות הני"ל. בשל קשיים טכניים בביצוע ניסוי בכרם ותיק-קיים, נטעה השנה חלקת כרם עם מערכת חימום קרקע ובאופן שניתן בעתיד להקים עליה מנהרות עבירות.

מטע שדה של אפרסקים הוא צורה אינטנסיבית מאד של גידול מטע, תוך ניצול מירבי של השדה בשנים הראשונות של המטע. חימום קרקע גורם, כנראה, להתעוררות, לבלוב ופריחה מקדמת, והאפרסקים בתחילת העונה פדו בשנים האחרונות מחירים גבוהים מאד בשוק המקומי.

ישי אופאך ~ ואזה חקלאית

שבתאי כהן - פארו

הצעה לנידון זרעי פלפל מזהזן "מאור"

70M: יסי אפאך
וצה חקאאית

רקע: זרעים של זני פלפל פתוחים מיוצרים היום ע"י חברות הזרעים כמוצר נלווה לפלפל תעשייה. גידול פלפל לעבוד תעשייתית מתרכז בעיקר בעונת הקיץ, בעיקר בגלל שיקולים כלכליים. הבשלת הפלפל בטמפ' גבוהות הינה מואצת מאד. הפקת הזרעים מתבצעת לא יאוחר מחדש יולי.

משיחה עם אנשים שונים מ"הזרע" עולה שאכן טיב הזרעים הוא ממוצע לגמרי, אולם ברמת המחירים המקובלת אין אפשרות לשפר נושא זה.

ממחקר שנערך במח' לזרעים במכון וולקני (ז. פדר, ד. גלוברזון, ע. מאירי, מ. פרל - "השפעת מועד הפקת הזרעים מפירות פלפל שגדלו באזורי גידול שונים על איכות הזרעים" פרסום מס' 245-069) ומתצפיות רבות שערכנו באז'רנו ברור לנו יתרונם של זרעי-פלפל שהופקו משדות בערבה בחודשי החורף. מהירות ההצצה, אחוז ההצצה, גודל הנבטים וכיו"ב. אזור הערבה התיכונה צורך 500-600 ק"ג זרעי מאור בשנה ומשלם עבורם כ-80 \$ לק"ג.

תכנית - ראשי פרקים

4. קטיף ראשון של כ- 1/2 - 1/3 היבול יקטף וישלח ליצוא. 5. שאר היבול יאסף בצורה ממוכנת, בשלב בו הפירות הצעירים ביותר הם במצב ירוק בשל. 6. יערך מיון לפירות אדומים ולפירות ירוקים. 7. הזרעים מפירות אדומים יופקו מיד: זרעים מפירות ירוקים יופקו אחרי אחסון של מספר ימים.	1. חלקה לגידול זרעים תזרע כמקובל באזור במועד זריעה אופטימלי, באופן שתהיה מבודדת מחלקות מיני פלפל אחרים. 2. ההתייחסות האגרנטית לא תהיה שונה במהלך הגידול מחלקה רגילה. 3. בשלב בו ברכ הצמחים פרי ראשון בגדל מכסימלי יסקר השדה ויפסלו הצמחים שאינם תואמים את הגדרת הזן.

יש לדעתי לשאוף ליצור זרעים מקומי לכמות שהאזור צורך, בשלב ראשון. אין לי ולמומחים לנושא (כולל אנשי "הזרע") שום ספק ביתרון הגדול שיש לאזור ביצור זרעי פלפל וזרעים אחרים. הצלחת פרויקט כזה תלויה בהתארגנות אזורית ליצור ורכישת הזרעים.

פריצה להיקפים גדולים יותר תלויה במחיר שחברות הזרעים תהיינה מוכנות לשלם. היום המחיר הוא 20 \$ לק"ג זרעים, וזהו מחיר נמוך מדי כהתחשב באלטרנטיבות הקיימות.

עם התפתחות תעשיית עבוד תוצרת חקלאית באזור עשוי התחשיב לקבל תפנית. מפעלי תעשייה פלפל משלמים היום 200 - 170 \$ לטון פלפל לתעשייה. קיימת אפשרות, כמובן, להכנס ליצור זרעים של מינים אחרים של פלפל, (שפר, זהר, זני פלפל חריף), עגב' לתעשייה, ומינים אחרים של ירקות שאינם מכלואים.

ד"ר חן שיפריס הביע נכונות לסייע מבחינה מקצועית בביצוע הפרוייקט הנ"ל, תוך קיום ההסדר המקובל בדבר תשלום תמלוגים למכון וולקני.

העורבה בראי העתונות

נה כאדם נכון...
 נכנסה לתפקיד
כדי להכנס
 אצל זונד
 ולמד
 וייר
 ידוע בכנויו
 א איש יודיעור
 התכנית לתר
שית ישי
 ני קיפר ולקר
 ששה עם ראי

תגובות לאחד:

"אם צדו וקיתונו אהנום" (עתון הארץ)

ועד היישוב מרכז ספיר:

לפני כחודש הופיע בעיתון הארץ מאמר מגמתי, לא אחראי ומעבר לכל-לא משקף את האמת. נוצר רושם שאנחנו חלים פה בצל פחד- ואין זה נכון. כל עתונאי מוזמן לכאן לשוחח בגלוי עם התושבים-אשר יזדהו בשמם המלא.

אמנם זה כואב אך כנראה שבכל חברה ישנם אנשים אשר מטרתם היא להרוס ולא לבנות.

א.ב.א.

ועוד מספר הערות על הכתבה על
 אמילותה ומידת דיוקה :

מבלי להכנס לרוח הדברים ולאזירה השזורה בכתבה זו, מן הראוי היה להדגיש נקודות, בהן נכשל הכתב הנכבד ובזאת, אולי, להבהיר את מידת אמילותו וישרו המקצועי, כפי שהתבטאו בכתבה האומללה.
 א. ככתבתו טוען מ.ארציאלי שלתושבי מרכז ספיר אין יצוג במועצה, להוציא משקיף חסר זכות הצבעה, לו היה כתבנו הזריז והנמהר בודק הדברים לאשורם ולעומקם (ובדיקה זו היא פשוטה למדי) היה בוכח, לדעת שמזה שנה ומעלה מיוצג

היישוב במועצה ייצוג מלא, כאשר חמד ועד היישוב (שקבל מינויו משר הפנים) משתתף בקביעות בישיבות המועצה, מצביע ותורם בכך את חלקו לעיצוב האזור ולקבלת החלטות. יתרה מזו, בימים אלו קבלנו נציגות נוספת וכעת עלה משקלנו לכלל שני חברים במליאת המועצה.

ב. חושבני שבכך יש כבר התיחסות לטענה בדבר לחצים שהופעלו על חברים שחשבו להקים ועד בשנה שעברה-אליבא דאגדותיו של מר ארציאלי.

ג. בהתיחס לסיפורים מסמרי השער בדבר רמה ירודה בבית ספרנו ובדבר אלימות והתנשאות מצד תלמידי הישובים - יש מקום להעיר כי האנפורמציה שקבל הכתב הנכבד היא, כנראה, פרי ביאושים של מורה זה או אחר שחשב לפתור את בעיותיו ותסכולו בדרכי השמצה זדוניות מעין אלה, אם אכן נאמרו הדברים כפי שהוצגו בכתבה הנ"ל.

בית הספר נמצא תחת מערכת הפיקוח של משרד החינוך והתרכות על אגפיו השונים. (החינוך ההתישבותי ומחוז הדרום) ומיותר לציין שהערכות הגורמים הללו לא עומדות בקנה אחד עם הערכותיו ה"מלו-מדות" של המורה הנ"ל או של כתב העיתון. ד. וקצת על הצד ה"אורולוגי" שבמרכז ספיר התמונה שהצליחה היתה מבחינת "סקופ" עתונאי. מקום, שבו פוחדים מפני הרשות, שבו ה"אח הגדול" מפקח על כל הנעשה באמצעות רשת מרגלים עד כדי מצב, שבו המבקר העתונאי צריך היה לעשות תרגילי הגליה כדי להגיע לביתו של המרואין מבלי להסתכן ולפגוע ב"בוגד המסכן" חושבני, שכקוריוז, או סקופ" הרי שבאמת הגדיל מר ארציאלי עשות, (ואולי ראוי הדבר אפילו לפרס "פוליצר.") אבל באשר להשתקפות האמת - הרי שרחוקים הדברים מהיות כך ואוכל רק להעיד: - יש הטחת בקורת, יש וכוחים ולפעמים אף מרים ואנשים

מדברים - אין טרור (ובאשר לפחד - אז זו בעיתם של הפחדנים - וכאלה יש גם בכאר שבע כמו בכל מקום אחר בעולמנו הקטן). יכולתי להמשיך ולפרט עוד ועוד, אבל חושבני שזה מספיק, אח לא יותר מידי. אני כותב מתוך עלבון וכעס רב ואומר עוד רק זאת - מה שהצליח מר ארציאלי לעשות, ובכשרון רב, הסתכם, בעצם, ביצירת מסגרת של חשדות הדדיים ואוירה לא חיובית בינינו לבין עצמנו וביננו ובין הישובים בסביבה. איני בטוח שזו היתה כוונתו, אז - חבל.

יעקב גבע-מרכז ספיר

